

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ KRETINGOS RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2021 m. lapkričio 23 d. Nr. 4D-2021/2-1186
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Kretingos rajono savivaldybės (toliau ir citatose vadinama – Savivaldybė) administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo kreipimuisi dėl uždraudimo Kretingos rajono medžiotojų būreliui „Y“ medžioti Pareiškėjui nuosavybės teise priklausančiuose žemės sklypuose.

2. Pareiškėjas skunde, pateiktame Seimo kontrolierei, rašo:

2.1. „Esu ūkininkas, dirbantis pagal individualios veiklos pažymą, Kretingos rajono medžiotojų būrelio „Z“ narys, nuosavybės teise valdantis žemės sklypų savininkas. Netoleruodamas eilę metų besitęsiančios Kretingos rajono medžiotojų būrelio „Y“ [...] betvarkės, būtent dėl laukinių žvėrių daromos žalos, laiku nesumokant ūkininkams padarytų nuostolių, kuriuos padaro minėti žvėrys (piniginę žalą atlygina tik rašant skundus į atskiras ministerijas), šalinant ūkininkus iš būrelio neva dėl kenkėjiškos veiklos, tų pačių žemės savininkų valdose organizuojant mūsų supratimu komercines medžiokles be savininkų sutikimo (nors būrelio teigimu tai kviestinių svečių medžioklės). Nusprendžiau tiek aš, tiek kiti žemės sklypų savininkai (toliau savininkai) uždrausti būreliui medžioti mums nuosavybės teise priklausančiuose žemės sklypuose. [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „Š. m. liepos 19 dieną iš savo elektroninio pašto išsiunčiau pirmus prašymus į Savivaldybės administraciją [...]. Dėl dokumentų gavimo atsakymus gaudavau. Dėl užregistravimo taip pat. Prašymų teikimas tęsėsi nuolatos. Vyko pokalbis telefonu, administracijos prašymu. Nesulaukdamas priimtų sprendimų kreipiausi atskiru el. laišku. [...]“;

2.3. „Nesulaukęs jokio atsakymo, nors prašymuose buvo nurodyta jog atsakyti tuo pačiu el. paštu, aš ir kiti savininkai surašėme skundą administracijos direktoriui [...]. Gavome atsakymą, kad mūsų prašymai bus nenagrinėjami [...]“;

2.4. „[...] tuo metu kai buvo siunčiami prašymai į Savivaldybės administraciją [Kretingos rajono medžiotojų būrelio] „Y“ [...] medžiotojai lankėsi pas savininkus prašydami prašymus atsiimti [...]“.

3. Pareiškėjas Seimo kontrolierės prašo atsakyti:

3.1. „Per kokį numatytą teisės aktuose laiką turėjau gauti atsakymą į savo [...] išsiųstus prašymus?“

3.2. „Ar mums bus atsakyta į pateiktą skundą, kurį siuntėme Savivaldybės administracijai?“

3.3. „Ar to nutarimo Nr. 875 19 punktas, kurį pateikė [Savivaldybės] administracijos direktorius kitas punktas nenumato sprendimo priėmimo termino?“

3.4. „Ar per 20 darbo dienų neinformavus apie prašymo išnagrinėjimą neturėjo jis būti automatiškai išnagrinėtas.“

3.5. „Ar Savivaldybėje yra sudaryta komisija medžioklės plotams paskirstyti bei jų riboms keisti ir kada?“

3.6. „Ar gali Jūsų įstaiga [Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaiga] iš Savivaldybės [administracijos] išreikalauti visus mano siųstus el. laiškus, persiunčiant juos sutikrinti man?“

3.7. „Ar galėjo Savivaldybės administracija mano siųstus prašymus būreliui uždrausti medžioti išviešinti minėto būrelio nariams jų nenagrinėjusi?“

3.8. „Ar [...] galėjo būti prašymai nenagrinėjami, tame tarpe ir mano kurį siunčiau kaip ir Jums iš savo el. pašto?“

3.9. „Noriu, kad mano prašymas būtų nuodugnai išnagrinėtas [...]“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė, gavusi Pareiškėjo skundą, dėl informacijos ir ją patvirtinančių dokumentų gavimo kreipėsi į Savivaldybės administraciją.

5. Iš Savivaldybės administracijos pateiktos informacijos, dokumentų (kopijos) nustatyta:

5.1. „Savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. A1-209 „Dėl komisijos sudarymo“ (2021 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. A1-1152 redakcija) sudaryta Komisija medžioklės plotų vienetams sudaryti bei jų riboms pakeisti [toliau ir citatose vadinama – Komisija]. Komisija renkasi pagal poreikį, iškilus klausimams, gavus gyventojų prašymų, vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2002 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 487/361 „Dėl komisijos medžioklės plotų vienetams sudaryti bei jų riboms pakeisti nuostatų patvirtinimo“.

Vadovaujantis Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“ (aktuali redakcija) (toliau – Taisyklės), 26 punktu, jei prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų gavimo institucijoje dienos, institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų. Kiti terminai apibrėžti 2002 m. birželio 20 d. Lietuvos Respublikos medžioklės įstatyme [...]“;

5.2. Pareiškėjo 2021 m. liepos 15 d. prašymas dėl uždraudimo medžioti nuosavybės teise priklausančiuose sklypuose Savivaldybės administracijoje gautas ir užregistruotas 2021 m. liepos 15 d. (toliau ir citatose vadinama – 2021-07-15 prašymas); jame Pareiškėjas, be kitos informacijos, nurodė: savo ir sutuoktinės asmens kodus; kontaktinius duomenis, žemės sklypų, kuriuose siekiama uždrausti medžioti, kadastro numerius; 2021-07-15 prašymas pasirašytas žemės sklypų savininkų, t. y. Pareiškėjo ir jo sutuoktinės.

Savivaldybės administracijos Vietinio ūkio ir turto valdymo skyriaus vyr. specialistė L. R. (toliau vadinama – vyr. specialistė) telefoninio pokalbio, vykusio 2021 m. lapkričio 10 d., metu Seimo kontrolieriaus patarėją S.V. informavo, kad Pareiškėjo 2021-07-15 prašymas (pateiktas el. paštu) buvo pateiktas „pdf failu“.

„Pažymime, kad iš Pareiškėjo elektroninio pašto, nuo 2021 m. liepos 15 d. iki rugsėjo 14 d. buvo gauti 44 kitų piliečių prašymai.

Pareiškėjo prašymas nebuvo perduotas svarstyti Komisijai.

Pareiškėjui atsakymas numatytu terminu nebuvo išsiųstas“.

Savivaldybės administracija paaiškino, kad „[...] dėl prašymų termino nukėlimo su Pareiškėju buvo kalbėta telefonu ir susitarta, kad Pareiškėjui bus atsakyta, kai Savivaldybės administracija gaus paskutinį prašymą, kurį pateiks iš savo elektroninio pašto“;

5.3. Savivaldybės administracija 2021 m. rugsėjo 17 d. raštu Nr. (4.1.13E)D3-4558 (toliau vadinama – 2021-09-17 raštas) Pareiškėją informavo:

„Savivaldybės administracija [...] vadovaudamasi Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), 19 punktu, kuriame įtvirtinta nuostata – „prašymas raštu, atsiųstas institucijai elektroninėmis priemonėmis, turi būti pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu arba suformuotas elektroninėmis priemonėmis, kurios leidžia užtikrinti teksto vientisumą ir nepakeičiamumą“, informuoja, kad iš Jūsų el. pašto gautų piliečių prašymų nenagrinės, kadangi neatitinka Taisyklių 19 punkte nurodytų reikalavimų.

Šis atsakymas gali būti skundžiamas Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyriui (H. Manto g. 37, Klaipėdoje) arba Regionų apygardos administracinio teismo Klaipėdos rūmams (galinio Pylimo g. 9, Klaipėdoje) per vieną mėnesį nuo šio atsakymo įteikimo suinteresuotam asmeniui dienos“;

5.4. Savivaldybės administracija „[...] 2021 m. rugsėjo 14 d. gavo Pareiškėjo ir Kretingos rajono Žalgirio ir Kartenos seniūnijų privačių žemės sklypų savininkų skundą (toliau – Skundas) dėl prašymų uždrausti medžioti piliečiams nuosavybės teise priklausančiame žemės sklype išnagrinėjimo ir sprendimų priėmimo“, kuriame buvo rašoma:

„Mes [...] žemiau pasirašę žemės sklypų savininkai nuo š. m. liepos 19 dienos išsiuntėme prašymus į Savivaldybės administraciją [...] dėl medžioklės uždraudimo Kretingos rajono medžiotųjų būreliui „Y“ (toliau – būrelis). Kyla klausimas, kodėl nesame informuoti iki šiol apie sprendimų priėmimą? Prašymo forma, jog yra tinkama, patvirtino el. p. buvęs ankstesnis komisijos pirmininkas medžioklės plotų vienetais sudaryti bei jų riboms pakeisti (toliau – komisija) R. K.

Vadovaujantis LR Medžioklės įstatymo 13 str. 2 punktu mums suprantama, jog pateikus žemės sklypo (toliau – sklypas) savininko sprendimą komisijai yra laikinai uždraudžiama sklype medžioti? Kaip mums suprantama tai nėra padaryta Jūsų atžvilgiu, nes sklypuose ir toliau vykdoma medžioklė. Apie galimai neteisėtą medžioklę išdėstyta pridėtame laiške [...].

Mums kelia abejonių, ar galėjo būrelis nebūti informuotas apie pateiktus prašymus? Mums žinoma, jog po prašymų pateikimo vienas iš būrelio narių lankėsi pas prašymus pateikusius savininkus galimai darydamas jiems spaudimą minėtus prašymus atsiimti iš Savivaldybės administracijos. [...]“;

5.5. Atsakymą į Skundą Savivaldybės administracija pateikė 2021 m. spalio 4 d. raštu Nr. (4.1.13E) D3-4854 (toliau vadinama – 2021-10-04 raštas), kuriame, be kitos informacijos, nurodė:

„Savivaldybės administracija [...] 2021 m. rugsėjo 14 d. gavo Kretingos rajono Žalgirio ir Kartenos seniūnijų privačių žemės sklypų savininkų skundą, dėl prašymų uždrausti medžioti piliečiams nuosavybės teise priklausančiame žemės sklype, išnagrinėjimo ir sprendimų priėmimo. Savivaldybės administracija informuoja, kad į Skunde pateiktus klausimus atsakė 2021 m. rugsėjo 17 d. raštu Nr. (4.1.13.E) D3-4558. Minėti prašymai nebuvo nagrinėti, vadovaujantis Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“, 19 punktu. Minėtame teisės akte įtvirtinta nuostata, jog prašymas raštu, atsiųstas institucijai elektroninėmis priemonėmis, turi būti pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu arba suformuotas elektroninėmis priemonėmis, kurios leidžia užtikrinti teksto vientisumą ir nepakeičiamumą.

Su šiuo atsakymu prašome supažindinti ir kitus kolektyvinį prašymą pasirašiusius asmenis.

Šis atsakymas gali būti skundžiamas Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyriui [...] arba Regionų apygardos administracinio teismo Klaipėdos rūmams [...] per vieną mėnesį nuo šio atsakymo įteikimo suinteresuotam asmeniui dienos.“

Savivaldybės administracija „atsakė į Skundą per Taisyklių 25 punkte nustatytą terminą“;

5.6. „Medžiotojų būrelio „Y“ nariai nesikreipė į Administraciją dėl informacijos, susijusios su Pareiškėjo [...] skundu, gavimo, duomenys nebuvo teikiami. Administracija apie tai, iš kur „Y“ nariai galėjo gauti informaciją, duomenų neturi.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

6. Lietuvos Respublikos įstatymai

6.1. Seimo kontrolierių įstatymo:

6.1.1. *2 straipsnis* – 1. Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai“;

6.1.2. *12 straipsnis* – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje“;

6.1.3. *13 straipsnis* – „1. Pareiškėjas turi teisę pateikti Seimo kontrolieriui skundą dėl pareigūnų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo, jei mano, kad tuo buvo pažeistos jo teisės ir laisvės“;

6.2. Medžioklės įstatymo:

13 straipsnis – „2. Privačios žemės sklypo savininkas, kurio žemė nepatenka į šio Įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje nurodytas teritorijas ir šio Įstatymo 8 straipsnyje nustatyta tvarka yra numatoma priskirti arba yra priskirta medžioklės plotų vienetai, medžioklės plotų vieneto sudarymo ar jo ribų pakeitimo metu, taip pat bet kuriuo metu vėliau turi teisę uždrausti medžioti jam priklausančiame žemės sklype, [...]. Žemės sklypo savininkas rašytinį sprendimą uždrausti medžioti jam priklausančiame žemės sklype [...] turi pateikti atitinkamos savivaldybės komisijai medžioklės plotų vienetais sudaryti bei jų riboms pakeisti. Pateikdamas savo sprendimą, žemės sklypo savininkas turi nurodyti jam priklausančio žemės sklypo kadastrinį numerį ir nuosavybės teises į sklypą patvirtinantį dokumentą. [...].“

6.3. Elektroninio parašo įstatymo:

2 straipsnis – „4. Elektroninis parašas (toliau – parašas) – duomenys, kurie įterpiami, prijungiami ar logiškai susiejami su kitais duomenimis pastarųjų autentiškumui patvirtinti ir (ar) pasirašančiam asmeniui identifikuoti.“

6.4. Viešojo administravimo įstatymo:

6.4.1. *3 straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujami šiais principais: 4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį“; [...] 8) nepiktnaudžiavimo valdžia. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio

įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų teisės aktų nustatyta, tikslų; 9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; 10) proporcingumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo mastas ir jo įgyvendinimo priemonės turi atitikti būtinus ir pagrįstus administravimo tikslus“;

6.4.2. *10 straipsnis* – „4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos [...]. 5. Administraciniame sprendime turi būti nurodyta: 7) administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką“;

6.4.3. *11 straipsnis* – „1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.“

6.5. Administracinių bylų teisenos įstatymo:

27 straipsnis – „2. Lietuvos administracinių ginčų komisijos ir jos teritorinių padalinių sudarymo tvarką, jų kompetenciją, darbo principus ir skundų (prašymų) nagrinėjimo Lietuvos administracinių ginčų komisijoje ir jos teritoriniuose padaliniuose tvarką nustato atskiras įstatymas.“

6.6. Ikitiesminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo:

1 straipsnis – „1. Šis įstatymas nustato ikiteisminio skundų (prašymų) dėl viešojo administravimo subjektų priimtų individualių administracinių aktų ar veiksmų (neveikimo) viešojo administravimo srityje nagrinėjimo tvarką, Lietuvos administracinių ginčų komisijos ir jos teritorinių padalinių sudarymo tvarką ir kompetenciją.“

7. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (toliau vadinama – Taisyklės):

7.1. *7 punktas* – „7. Prašymai, pateikti žodžiu, į kuriuos galima atsakyti tą pačią darbo dieną, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, institucijoje neregistruojami, jeigu institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo nenusprendžia kitaip. Į tokius prašymus turi būti atsakoma tą pačią darbo dieną. Jeigu į žodžiu pateiktą prašymą negalima atsakyti tą pačią darbo dieną, asmeniui turi būti sudaroma galimybė išdėstyti prašymą raštu arba, jeigu institucija sudaro galimybę priimti ir fiksuoti bei saugoti prašymo turinį panaudodama garso ir vaizdo nuotolinio perdavimo ir įrašymo priemones, žodžiu“;

7.2. *19 punktas* – „Prašymas raštu, atsiųstas institucijai elektroninėmis priemonėmis, turi būti pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu arba suformuotas elektroninėmis priemonėmis, kurios leidžia užtikrinti teksto vientisumą ir nepakeičiamumą“;

7.3. *20 punktas* – „Jeigu institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo nenusprendžia kitaip, prašymai raštu, neatitinkantys Taisyklių 19 punkto reikalavimų, tačiau į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, institucijoje neregistruojami, o atsakymams į tokius prašymus *mutatis mutandis* taikoma Taisyklių 7 punkte nustatyta tvarka“;

7.4. *38 punktas* – „Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

8. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2011-06-23 nutarime, be kita ko, yra konstatavęs:

„[...]. Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinio teisinės valstybės principo negalima aiškinti kaip įtvirtinto tik Konstitucijos preambulėje; neatsiejami konstitucinio teisinės valstybės principo elementai yra teisėtų lūkesčių apsauga, teisinis tikrumas ir teisinis saugumas; konstitucinis proporcingumo principas yra vienas iš konstitucinio teisinės valstybės principo elementų. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs ir tai, kad Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintas asmenų lygiateisiškumo principas (*inter alia* Konstitucinio Teismo 2005 m. rugpjūčio 23 d., 2010 m. gegužės 28 d., 2010 m. lapkričio 9 d. nutarimai). [...]“

9. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama ir – LVAT) nutartis; 2012-03-01 nutartyje (administracinė byla Nr. A502-1605/2012), be kita ko, nurodyta:

„[...]. Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A10-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskųsti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.)“

Tyrimo išvados

10. Prieš pateikiant išvadas, atkreiptinas Pareiškėjo dėmesys į tai, kad Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio 1 dalis reglamentuoja, jog Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje (pažymos 6.1.2 papunktis). *Pareiškėjas*, vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 13 straipsnio 1 dalimi, *turi teisę pateikti Seimo kontrolieriui skundą* dėl pareigūnų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo, *jei mano, kad tuo buvo pažeistos jo teisės ir laisvės* (pažymos 6.1.3 papunktis). Atsižvelgiant į tai, Seimo kontrolierė tyrė ir vertino Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes, susijusias su galimu Pareiškėjo teisių pažeidimu.

11. Apibendrinus skundo tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus (kopijos), teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 6–7 punktuose, susijusius su Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmais (neveikimu) nagrinėjant Pareiškėjo 2021-07-15 prašymą ir Skundą, konstatuotina:

11.1. vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio nuostatomis, nagrinėdama asmenų prašymus ir skundus Savivaldybės administracija, kaip viešojo administravimo

subjektas, privalo laikytis įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, išsamumo nepiktnaudžiavimo valdžia principų (šios pažymos 6.4.1 papunktis).

Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje reglamentuota, kad asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles (pažymos 6.4.3 papunktis);

11.2. Savivaldybės administracijoje 2021-07-15 gautas ir užregistruotas Pareiškėjo ir jo sutuoktinės (toliau vadinama – Pareiškėjo sutuoktinė) 2021-07-15 prašymas dėl uždraudimo medžiotojų būreliui „Y“ medžioti Pareiškėjui bei jo sutuoktinei nuosavybės teise priklausančiuose žemės sklypuose; prašyme buvo nurodyti Pareiškėjo ir jo sutuoktinės asmens kodai, kontaktiniai duomenys, žemės sklypų kadastriniai numeriai; 2021-07-15 prašymas buvo pasirašytas Pareiškėjo ir jo sutuoktinės (pažymos 5.2 punktas). Pareiškėjas 2021-07-15 prašymą, kaip nurodė Savivaldybės administracijos vyr. specialistė, pateikė „pdf“ formatu (pažymos 5.2 punktas). Savivaldybės administracija taip pat informavo, kad dėl Pareiškėjo 2021-07-15 prašymo nagrinėjimo su Pareiškėju buvo bendrauta telefonu (pažymos 5.2 punktas).

Savivaldybės administracija atsakymą į Pareiškėjo 2021-07-15 prašymą pateikė 2021-09-17 raštu, kuriuo Pareiškėjas buvo informuotas, kad 2021-07-15 prašymas nebus nagrinėjamas, nes neatitinka Taisyklių 19 punkto reikalavimų (nurodė konkrečias teisės akto nuostatas) (pažymos 5.3 punktas).

Taisyklių 19 punktas nustato, kad prašymas raštu, atsiųstas institucijai elektroninėmis priemonėmis, turi būti pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu arba suformuotas elektroninėmis priemonėmis, kurios leidžia užtikrinti teksto vientisumą ir nepakeičiamumą (pažymos 7.2 punktas). Taigi, pirmiau minėtos teisės akto nuostatos įtvirtina institucijos diskrecijos teisę nenagrinėti raštu pateiktų prašymų, jeigu prašymas nėra pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu *arba* jeigu prašymas, atsiųstas institucijai elektroninėmis priemonėmis, nėra suformuotas elektroninėmis priemonėmis, kurios leidžia užtikrinti prašymo teksto vientisumą ir nepakeičiamumą (pažymos 7.2 punktas).

Savivaldybės administracija 2021-09-17 rašte, kuriuo atsakė į Pareiškėjo 2021-07-15 prašymą, pacitavo Taisyklių 19 punkto nuostatas, tačiau nepateikė Pareiškėjui informacijos, dokumentų (kopijų), įrodančių, kad Pareiškėjo 2021-07-15 prašymas neatitiko Taisyklių 19 punkto reikalavimo – *prašymas raštu, atsiųstas institucijai elektroninėmis priemonėmis, turi būti suformuotas elektroninėmis priemonėmis, kurios leidžia užtikrinti teksto vientisumą ir nepakeičiamumą* (pažymos 5.3 punktas). Pažymėtina, kad Savivaldybės administracija pirmiau minėtos informacijos, dokumentų (kopijų) nepateikė ir Seimo kontrolierei. Priešingai, Savivaldybės administracijos vyr. specialistė telefoninio pokalbio metu informavo, kad Pareiškėjas 2021-07-15 prašymą Savivaldybės administracijai pateikė „pdf“ formatu (pažymos 5.2 punktas), t. y. užtikrinant, kad dokumento gavėjas (Savivaldybės administracija) matytų tokį pat vaizdą kaip ir dokumento siuntėjas (Pareiškėjas).

Atsižvelgiant į tai, kad: Pareiškėjas 2021-07-15 prašymą Savivaldybės administracijai pateikė „pdf“ formatu, Savivaldybės administracija nei Pareiškėjui pateiktame atsakyme (Savivaldybės administracijos 2021-09-17 raštas), nei Seimo kontrolierei skundo tyrimo metu nepateikė informacijos, dokumentų (kopijų), įrodančių, kad Pareiškėjo 2021-07-15 prašymas neatitinka Taisyklių 19 punkto reikalavimo – prašymas raštu, atsiųstas institucijai elektroninėmis priemonėmis, turi būti suformuotas elektroninėmis priemonėmis, kurios leidžia užtikrinti teksto vientisumą ir nepakeičiamumą, darytina išvada, kad *Savivaldybės administracija Pareiškėjo 2021-07-15 prašymo nagrinėjimo metu nesivadovavo Taisyklių 19 punkto nuostatomis, o tokie Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmai vertintini kaip biurokratizmas* (pažymos 6.1.1 papunktis);

11.3. Taisyklių 20 punkte nurodyta, jog *jeigu institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo nenusprenžia kitaip*, prašymai raštu, neatitinkantys Taisyklių 19 punkto reikalavimų, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, institucijoje

neregistruojami, o atsakymams į tokius prašymus *mutatis mutandis* taikoma Taisyklių 7 punkte nustatyta tvarka, t. y. *į tokius prašymus turi būti atsakoma tą pačią darbo dieną* (pažymos 7.1, 7.3 punktai).

Taigi, vadovaujantis pirmiau minėtomis teisės aktų nuostatomis, Savivaldybės administracija, gavusi Pareiškėjo 2021-07-15 prašymą, veikdama pagal atsakingo valdymo principą ir kitus iš jo išplaukiančius principus (pažymos 6.1.1 papunktis, 9 punktas), turėjo nedelsiant imtis veiksmų, siekdama išsiaiškinti, ar Pareiškėjo 2021-07-15 prašymas atitinka Taisyklių 19 punkto reikalavimus. Nusprendus, kad Pareiškėjo 2021-07-15 prašymas neatitinka Taisyklių 19 punkto reikalavimų, Savivaldybės administracija turėjo teisę Pareiškėjo 2021-07-15 prašymo neregistruoti ir apie tai informuoti Pareiškėją tą pačią darbo dieną. Atsižvelgiant į tai, kad Savivaldybės administracija priėmė sprendimą nenagrinėti Pareiškėjo 2021-07-15 prašymo, nes jis neatitinka Taisyklių 19 punkto reikalavimų, į tai, kad atsakymą Pareiškėjui į 2021-07-15 prašymą pateikė 2021-09-17 raštu (pažymos 5.3 punktas), t. y. praėjus daugiau nei 2 mėnesiams nuo Pareiškėjo 2021-07-15 prašymo gavimo Savivaldybės administracijoje, darytina išvada, kad *Savivaldybės administracijos pareigūnai Pareiškėjo 2021-07-15 prašymo nagrinėjimo metu nesivadovavo Taisyklių 7, 20 punktų nuostatomis*;

11.4. *atkreiptinas Savivaldybės administracijos dėmesys* ir į tai, kad Konstitucinis Teismas savo doktrinoje taip pat yra pažymėjęs, jog neatsiejami konstitucinio teisinės valstybės principo elementai yra teisėtų lūkesčių apsauga, teisinis tikrumas ir teisinis saugumas (pažymos 8 punktas). Pažymėtina, jog, Savivaldybės administracijos vadovui ar jo įgaliotam asmeniui priėmus sprendimą užregistruoti Pareiškėjo 2021-07-15 prašymą, Pareiškėjui buvo suteikti teisėti lūkesčiai, kad jo prašymas atitinka Taisyklių 19 punkto reikalavimus;

11.5. vienas iš elektroninio parašo tikslų, vadovaujantis Elektroninio parašo įstatymo 2 straipsnio 4 dalies nuostatomis (elektroninis parašas, tai duomenys, kurie įterpiami, prijungiami ar logiškai susiejami su kitais duomenimis pastarųjų autentiškumui patvirtinti ir (ar) pasirašančiam asmeniui identifikuoti) (pažymos 6.3 punktas), identifikuoti pasirašančią asmenį. *Seimo kontrolierė atkreipia Savivaldybės administracijos dėmesį* į tai, kad nors 2021-07-15 prašymas, Savivaldybės administracijai pateiktas elektroniniu paštu, nebuvo pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu, Savivaldybės administracija Pareiškėją identifikavo, nes Pareiškėjo 2021-07-15 prašymo nagrinėjimo metu Savivaldybės administracijos pareigūnai su Pareiškėju bendravo telefonu (pažymos 5.3 punktas);

11.6. Savivaldybės administracijoje 2021-09-14 gautas Pareiškėjo ir kitų asmenų Skundas, kuriame buvo skundžiamasi, jog: Pareiškėjas (kiti asmenys) nėra informuoti apie prašymų, pateiktų Savivaldybės administracijai, dėl draudimo medžioti žemės sklypuose nagrinėjimo rezultatus; dar nėra uždrausta medžioti žemės sklypuose, nors, vadovaujantis Medžioklės įstatymo 13 straipsnio 2 dalimi, pateikus prašymus tai turėjo būti padaryta. Skunde taip pat buvo nurodyta: „Mums kelia abejonių, ar galėjo būrelis [medžiotojų būrelis „Y“] nebūti informuotas apie pateiktus prašymus“; informacija (pateikta atskiru raštu) apie galimai neteisėtą vykdomą medžioklę (pažymos 5.4 punktas).

Savivaldybės administracija atsakymą į Skundą pateikė 2021-10-04 raštu, kuriame nurodė, kad į Skunde pateiktus klausimus buvo atsakyta Savivaldybės administracijos 2021-09-17 raštu, informuojant, kad Pareiškėjo (kitų asmenų) prašymai dėl draudimo medžioti žemės sklypuose nebuvo nagrinėti, nes neatitiko Taisyklių 19 punkto nuostatų (pažymos 5.5 punktas).

Kaip jau buvo rašyta šios pažymos 11.1 punkte, Savivaldybės administracija savo veikloje, taip pat ir nagrinėdama pareiškėjų prašymus, skundus, turi laikytis ir Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintų viešojo administravimo principų. Vienas iš viešojo administravimo principų, įtvirtintų Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 5 dalyje, yra išsamumo principas, reiškiantis, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį (pažymos 6.4.1 papunktis).

Įvertinus Skundo turinį ir Savivaldybės administracijos 2021-10-04 rašto turinį nustatyta, kad Savivaldybės administracija 2021-10-04 rašte pasisakė tik dėl vienos Skunde nurodytos aplinkybės, t. y. nurodė, kad į Pareiškėjo (kitų asmenų) prašymus dėl draudimo medžioti žemės sklypuose atsakymas pateiktas 2021-09-17 raštu (pažymos 5.5 punktas), tačiau Savivaldybės administracija 2021-10-04 rašte neišnagrinėjo kitų Skunde nurodytų aplinkybių (pvz.: „Mums kelia abejonių, ar galėjo būrelis [medžiotojų būrelis „Y“] nebūti informuotas apie pateiktus prašymus“; dėl galimai neteisėtai vykdomos medžioklės) ir (arba) nenurodė priežasčių, pagrindžiant teisės aktų nuostatomis, kodėl šios Skunde nurodytos aplinkybės nebus nagrinėjamos.

Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad *Savivaldybės administracija* Skundo nagrinėjimo metu *nesilaikė Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 5 dalyje įtvirtinto išsamumo principo*, nes nepateikė išsamaus, argumentuoto atsakymo į Skundą.

Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalis reglamentuoja, kad viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos (pažymos 6.4.2 papunktis).

Atsižvelgiant į tai, kad Savivaldybės administracija atsakymą į Skundą, Savivaldybės administracijoje gautą ir užregistruotą 2021-09-14, pateikė 2021-10-04, darytina išvada, kad *atsakymas į Skundą pateiktas per Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nustatytą 20 darbo dienų terminą* (pažymos 5.4, 5.5 punktai);

11.7. administraciniame sprendime, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalies 7 punktu, turi būti nurodyta administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką (pažymos 6.4.2 papunktis). Pagal Taisyklių 38 punkto nuostatas, atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas (pažymos 7.4 punktas).

Pažymėtina, kad Savivaldybės administracija 2021-09-17 rašte ir 2021-10-04 rašte nurodė pateiktų atsakymų (priimtų sprendimų) apskundimo tvarką (pažymos 5.3, 5.5 punktai).

Vis dėlto *Seimo kontrolierė atkreipia dėmesį* į tai, kad Savivaldybės administracija tiek 2021-09-17 rašte, tiek 2021-10-04 rašte nurodė netikslią informaciją, t. y. Savivaldybės administracija minėtuose raštuose nurodė, kad pateikti atsakymai gali būti skundžiami *Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka* Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyriui arba Regionų apygardos administracinio teismo Klaipėdos rūmams. Pažymėtina, kad *Administracinių bylų teisenos įstatymo 27 straipsnio 2 dalis* nustato, jog Lietuvos administracinių ginčų komisijos ir jos teritorinių padalinių sudarymo tvarką, jų kompetenciją, darbo principus ir *skundų (prašymų) nagrinėjimo Lietuvos administracinių ginčų komisijoje ir jos teritoriniuose padaliniuose tvarką nustato atskiras įstatymas, t. y. Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymas* (pažymos 6.5, 6.6 punktai).

12. Seimo kontrolierė atkreipia Pareiškėjo dėmesį į tai, kad:

12.1. Seimo kontrolierė neturi objektyvių galimybių nustatyti ir įvertinti Pareiškėjo skunde, pateiktame Seimo kontrolierei, nurodytą aplinkybę, „Ar galėjo Savivaldybės administracija mano siūstus prašymus būreliui uždrausti medžioti išviešinti minėto būrelio nariams jų nenagrinėjusi?“ (pažymos 3.7 punktas), nes Savivaldybės administracija nurodė, kad medžiotojų būrelio „Y“ nariai nesikreipė į Savivaldybės administraciją dėl informacijos, susijusios su Pareiškėjo 2021-07-15 prašymu, gavimo bei kad Savivaldybės administracija apie tai, iš kur medžiotojų būrelio „Y“ nariai galėjo gauti informaciją, duomenų neturi (pažymos 5.6 punktas);

12.2. dėl dokumentų kopijų gavimo (šios pažymos 3.6 punktą) Pareiškėjas pirmiausia turėtų kreiptis į Savivaldybės administraciją.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

13. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundą dėl Kretingos rajono savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo 2021-07-15 prašymą ir Skundą pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

14. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14, 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Kretingos rajono savivaldybės administracijos direktoriui Egidijui Viskontui rekomenduoja:

14.1. atkreipti dėmesį į tai, kad:

14.1.1. Kretingos rajono savivaldybės administracijos pareigūnai Pareiškėjo 2021-07-15 prašymo nagrinėjimo metu nesivadovavo Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 7, 20, 19 punktų nuostatomis (pažymos 11.2, 11.3 punktai);

14.1.2. Kretingos rajono savivaldybės administracijos vadovui ar jo įgaliotam asmeniui priėmus sprendimą užregistruoti Pareiškėjo 2021-07-15 prašymą, Pareiškėjui buvo suteikti teisėti lūkesčiai, kad jo prašymas atitinka Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875, 19 punkto reikalavimus (pažymos 11.4 punktą);

14.1.3. Kretingos rajono savivaldybės administracijos pareigūnai Pareiškėjo 2021-07-15 prašymo nagrinėjimo metu identifikavo Pareiškėją (pažymos 11.5 punktą);

14.2. teisės aktų nustatyta tvarka pakartotinai įvertinti Pareiškėjo 2021-07-15 prašymą ir nusprendus, jog:

14.2.1. Pareiškėjo 2021-07-15 prašymas neatitinka Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875, 19 punkto reikalavimo – *prašymas raštu, atsiųstas institucijai elektroninėmis priemonėmis, turi būti suformuotas elektroninėmis priemonėmis, kurios leidžia užtikrinti teksto vientisumą ir nepakeičiamumą*, pateikti Pareiškėjui informaciją, dokumentus (kopijas), įrodančius, kad jo pateiktas 2021-07-15 prašymas neatitiko pirmiau minėto reikalavimo;

14.2.2. Pareiškėjo 2021-07-15 prašymas bus nagrinėjamas iš esmės, pateikti Pareiškėjui išsamų, motyvuotą atsakymą;

14.3. atkreipti dėmesį tai, kad Kretingos rajono savivaldybės administracijos pareigūnai Skundo nagrinėjimo metu neveikė pagal Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 5 dalyje įtvirtintą išsamumo principą ir nepateikė Pareiškėjui išsamaus atsakymo (pažymos 11.6 punktą);

14.4. teisės aktų nustatyta tvarka pakartotinai išnagrinėti Skundą (dėl aplinkybių, dėl kurių nebuvo pasisakyta Savivaldybės administracijos 2021-09-17 rašte) ir pateikti Pareiškėjui išsamų, motyvuotą atsakymą;

14.5. imtis veiksmų, kad pareiškėjams pateikiamuose atsakymuose būtų nurodyta teisinga pateikiamų atsakymų, priimamų sprendimų apskundimo tvarka (pažymos 11.7 punktą).

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamas, atsižvelgiant į Seimo

kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume informuoti **Pareiškėją ir Seimo kontrolierę** (Seimo kontrolierei pateikti informaciją pagrindžiančius dokumentus).

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė